

Jorge Amado
al seu domicili de
Bahia, amb la seva
companya
ARXIU

moni immemorial del plaer de narrar, heretat directament d'Homer i de Virgili, dels desconeguts autors de *Les mil i una nits*, així com dels bards i trobadors, dels rondallaires i explicadors d'històries de tota mena que omplien de joia i de sentit les llargues i fosques nits de la humanitat.

Dues històries

Mitjançant la història, o més aviat les dues històries possibles i contradictòries, l'heroica i la quotidiana, la fantàstica i la casolana, del comandant Vasco Moscoso de Aragão, capità de *gran derrota* –les raons d'aquestes cursives les sabreu capbussant-vos de cap en la novel·la: no seré tan inconscient per desvelar abans d'hora allò que l'autor preferí mantenir ocult...–, que ens fa recobrar la fruïció per l'aventura i les aventures, Jorge Amado ens planteja, amb una fina ironia més que agraïda, una apassionant reflexió sobre la veritat i la mentida, sobre les fronteres, sovint primíssimes, per no dir inexistent, entre la realitat i la ficció, entre el que som i el que creiem ésser, entre el nostre passat i com l'expliquem. En definitiva, sobre la relativitat de les nostres concepcions.

Ja de bell antuvi, el narrador –un pobre ximple que no podria donar-nos gat per llebre ni que s'ho proposés amb totes les seves forces; des del meu punt de vista, un

dels puntals de l'obra, absolutament imprescindible per dotar de coherència i de versemblança el text; una constatació més de la solvència literària de l'autor, de la seva preocupació per fer encaixar fons i forma– ens adverteix que “la meua única intenció [...] és només restablir la veritat. Tota la veritat”, per més que aquesta es trobi “al fons d'un pou”.

I és precisament aquest pou, o més aviat, aquest oasi de calma –“on tot és dolç i manyac,

Amado planteja l'apassionant reflexió sobre veritat i mentida

fins la mar– el que posarà en ebullició la irrupció sobtada “[d']una veu avesada a manar”, “[d']un home de mar, avesat a vaixells i tempestes”, sotraguejant les seves aigües tan (aparentment) transparents i pacífiques, enlluernant amb els seus “viatges fantàstics [que] trencaven les barreres de la monotonia i el tedi” dels veïns “ociosos” del barri de Periperi, a Bahia, que “es coneixen [i] es troben cada dia”.

Entre d'altres motius, per un de primordial –que esdevé la metàfora no tan sols de la novel·la, sinó de la mateixa raó narrativa de l'es-

plèndid escriptor brasiler de Bahia (i del nostre goig lector)–, per “la pròpia necessitat que tots ells [...] sentien per la seva ració d'aventura, pel seu trosset d'heroisme”, perquè “el comandant era un generós donador de grandesa humana” i perquè ells –com ens succeeix a nosaltres, embadalits lectors– “en les aventures del comandant, en la seva vida arriscada i temerària, trobaven els perills pels quals no havien passat, les lluites i bregues que no havien tingut, els al·lucinants i pecaminosos amors que, ah!, no havien viscut”.

És per això, benvolguts lectors i lectores, que si encara no heu tingut el goig de descobrir Jorge Amado seria bo que no desaproveguessiu aquesta oportunitat de submergir-vos en dues de les seves novel·les més destacades. Un cop ho haguessis fet, ben segur que em fareu costat, reclamant que algun editor valent encarregui, al més aviat possible, la recuperació de les traduccions de *Tieta do Agreste* i de *To-caia Grande. A face obscura*.

Perquè “on és la veritat, tota la veritat? [...] En el que passa cada dia, en els esdeveniments quotidians, en la mesquinesa i les preocupacions de la vida de la immensa majoria de la gent o rau en els somnis que podem tenir per fugir de la nostra trista condició? Com es va aixecar l'home per fer el seu camí en el món: a través de les misèries o potineries diàries, o pels somnis lliures, sense fronteres ni límits?”. *